

Børnenes beskytter

Børnekonventionen er meget vigtig for SOS Børnebyerne, fordi vi arbejder for børns ret til omsorg i et trygt og kærligt hjem. Børnekonventionen er med til at pege på, hvilke børn der har brug for hjælp, og hvordan vi bedst hjælper børnene og sikrer deres rettigheder.

Børnekonventionen – alle børn har ret

Alle børn har ret til at have det godt – uanset hvor i verden de er født og bor. For at sikre børns rettigheder er alle verdens lande undtagen USA blevet enige om et sæt regler, der definerer, hvordan alle børn og unge under 18 år skal beskyttes og behandles.

Regelsættet trådte i kraft den 20. november 1998, og fik navnet FN's Konvention om Barnets Rettigheder, men de fleste kalder den Børnekonventionen.

Danmark skrev under i 1991 og tilsluttede sig dermed Børnekonventionen. Det betyder, at alle myndigheder og alle love, der bliver lavet i Danmark, skal overholde Børnekonventionen, og regeringen kan stilles til ansvar, hvis børns rettigheder ikke bliver overholdt.

Børnekonventionen består af 54 regler, som hver især kaldes artikler. Man taler oftest om artikel 1-42, da artiklerne 43-54 handler om, hvordan regeringer, organisationer og andre aktører skal arbejde for at sikre børns rettigheder.

Børnekonventionen er ikke en lov, som man kan dømmes efter ved en domstol, men det er regler, som landene har lovet at efterleve og overholde. Landene har også forpligtet sig til at udbrede viden og kendskab til konventionen, så alle ved, at børn har rettigheder. I mange lande er Børnekonventionen skrevet ind i lovgivningen, men det er den ikke i Danmark.

Børnekonventionen kan inddeles på flere måder. I dette forløb har vi inddelt konventionen i følgende fire områder:

- **Børns grundlæggende rettigheder**

Artikel: 1-2-6-7-8-9-10-16-23-24-25-26-27

Dette område handler om børns grundlæggende rettigheder, som for eksempel børns ret til sund mad, rent drikkevand, lægehjælp og et trygt hjem med kærlige omsorgspersoner.

- **Børns ret til udvikling**

Artikel: 17-28-29-31-42

Dette område handler om børns ret til udvikling, som for eksempel børns ret til fritid og leg, en god uddannelse og muligheden for at lære noget og finde information på egen hånd.

- **Børns ret til beskyttelse**

Artikel: 3-5-11-18-19-20-21-22-32-33-34-35-36-37-38-39-40

Dette område handler om børns ret til at blive beskyttet og passet på. Det betyder for eksempel, at børn skal beskyttes mod krig, vold, misbrug og udnyttelse.

- **Børns ret til medbestemmelse**

Artikel: 12-13-14-15-30

Dette område handler om børns ret til medbestemmelse, som for eksempel børns ret til at få indflydelse på beslutninger, der påvirker deres liv.

Artiklerne 4, 41 og 43-54 handler om, hvordan konventionen gøres til virkelighed. For eksempel fremhæver artikel 4, at lande skal gøre alt, de kan for at prioritere børns rettigheder.

Konventionen skal gøres til virkelighed

Selvom landene har skrevet under på at overholde konventionen, kan et land være så fattigt eller ramt af konflikt, at landet for eksempel ikke har råd til at sørge for mad og skolegang til alle børn.

Når lande har svært ved at leve op til konventionen, kan andre lande hjælpe med at løfte opgaven. Det gælder for eksempel, når DANIDA, CISU og en børnerettighedsorganisation som SOS Børnebyerne laver projekter for at fremme børns rettigheder i udviklingslandene.

Hvis børn oplever, at deres rettigheder ikke bliver overholdt, så skal voksne tæt på barnet og landets myndigheder hjælpe. I Danmark har børn, der oplever, at de voksne ikke tager dem alvorligt, mulighed for at klage til forskellige instanser, som for eksempel kommunen, Den Nationale Klageinstans mod Mobning, Socialtilsynet, Ombudsmandens Børnekontor.

Hvert femte år skal landene, der har skrevet under, til eksamen i Børnekonventionen. Det samme skal Danmark. Her bliver der kigget på, om Danmark lever op til løftet om at sikre børns rettigheder, som de står skrevet i konventionen. Hvis vi ikke gør det, kan FN's Børnekomité kritisere os og stille krav om, hvordan myndighederne skal forbedre sig.

Fakta

DANIDA og CISU

DANIDA er betegnelsen for Danmarks statslige samarbejde med udviklingslandene. Danida hører til under Udenrigsministeriet og har til formål at bekæmpe fattigdom med menneskerettigheder og økonomisk vækst.

CISU står for Civilsamfund i Udvikling. Der er en sammenslutning af næsten 300 danske udviklingsorganisationer, der arbejder for en retfærdig og bæredygtig verden. CISU er primært finansieret af den danske udviklingsbistand.

Kilder: Udenrigsministeriet og CISU

Et kærligt hjem til forældreløse børn

Fattigdom, sygdom og konflikter gør børn forældreløse rundt omkring i hele verden. Man regner med, at der på verdensplan er mellem 140 og 220 millioner børn, der ikke har forældre, der kan tage sig af dem. I Østafrika har omkring ti procent af alle børn oplevet omsorgssvigt.

Når forældre ikke har mulighed for at tage sig af deres barn, kan SOS Børnebyerne træde til og arbejde for, at barnet får en tryk og kærlig opvækst. SOS Børnebyerne arbejder på forskellige måder alt efter, hvad der er det bedste for barnet.

Hvis barnet kan bo hos familiemedlemmer eller andre voksne, som de er trygge ved, så er det oftest den bedste løsning for barnet. Det kan være bedsteforældre, ældre søskende eller en nabo. På den måde kan barnet flytte ind i et hjem, som de i forvejen kender og have mennesker omkring sig, som de allerede er trygge ved. SOS Børnebyerne hjælper familierne, så de bliver gode plejeforældre og besøger familierne for at sikre, at børnene har det godt, der hvor de er.

Hvis et forældreløst barn ikke har nogle familiemedlemmer eller bekendte, som kan tage sig af barnet, kan de få et nyt hjem i en SOS-børneby. I hver børneby bor der 10-15 familier i hver sit hjem. En SOS-familie består af en SOS-mor eller SOS-far med op til 10 børn, hvor nogle kan være biologiske søskende. I en SOS-familie får barnet omsorg, skolegang og plads til leg og udvikling.

Det er forskelligt hvilken løsning, der er bedst for barnet, men man ved, at anbragte børn, der vokser op i et stabilt og kærligt hjem, får en bedre chance i livet. Det barn, der får en tryk barndom, har bedre mulighed for at blive til en voksen, der kan klare sig selv og give omsorg og tryk videre til sine egne børn.

Fakta

Børn uden forældreomsorg

Man regner med, at der på verdensplan er mellem 140 og 220 millioner børn, der ikke har forældre, der kan tage sig af dem. I Østafrika har omkring ti procent af alle børn oplevet omsorgssvigt.

Hjælp til at holde familier sammen

Fattige forældre kan have svært ved at opfylde deres børns grundlæggende rettigheder, men fattigdom må aldrig være den eneste årsag til, at børn bliver adskilt fra deres forældre. Derfor arbejder SOS Børnebyerne på at forbedre forholdene for børn, der bor i fattige og udsatte familier. Nogle familier har ikke penge nok til at betale husleje, købe mad eller sørge for skolegang til deres børn.

SOS Børnebyerne hjælper familierne, så de bliver bedre i stand til at drage omsorg for deres børn, sikre deres trivsel, skolegang og sundhed. På den måde forebygger vi, at familierne falder fra hinanden, og at børnene står alene tilbage.

Udsatte familier får tilbud om at deltage i aktiviteter, der kan bidrage til, at de får en bedre økonomisk situation. Det kan blandt andet være et kursus i entreprenørskab, der kan give forældrene viden og mod til at starte en forretning som for eksempel en lille bod, hvor de sælger frugt og grønt. Det kan også være låne- og sparegrupper, hvor forældre får adgang til lån og sikker opsparing.

Når familierne har indtægter, kan de betale for bøger, blyanter og skoleuniformer, samt sundhedsforsikring, der giver familiens børn adgang til lægehjælp. Udsatte familier kan også få støtte til at etablere køkkenhaver og viden om, hvad de og deres børn bør spise for at holde sig sunde og raske.

Familierne får også hjælp til at planlægge deres økonomi og starte en opsparing, så familien fremover har pengene, hvis de pludselig skal betale for noget, som de ikke havde forventet. For eksempel skal der ved skoleårets begyndelse være tilstrækkeligt med penge til børnenes skolemateriale.

Et oplyst grundlag

Både forældre og børn, som SOS Børnebyerne arbejder med, bliver oplyst om børns rettigheder, så børnene bliver behandlet ordentligt og kan føle sig trygge i hjemmet.

Forældrene bliver også undervist i, hvordan de kan blive bedre forældre og støtte deres børn i at bryde ud af fattigdom. Ikke alle forældre forstår, hvorfor uddannelse er vigtigt, fordi de ikke selv har gået i skole. Forældrene får også viden om, at de og deres børn har ret til støtte fra myndighederne, og de får viden om, hvordan de kan søge støtten.

Udover at hjælpe udsatte børn og familier arbejder SOS Børnebyerne også for, at lande overholder Børnekonventionen. Når SOS Børnebyerne opdager, at børns rettigheder bliver overtrådt i et land, så forsøger SOS Børnebyerne at få myndighederne til at ændre på deres måde at gøre tingene på.

Fakta

Forebyggende arbejde med familier

SOS Børnebyerne hjælper blandt andet fattige og udsatte familier med at forbedre deres økonomi, så de kan opfylde deres børns grundlæggende rettigheder. Det kan for eksempel være hjælp til at starte en lille bod, hvor de sælger frugt og grønt, så de kan købe mad til deres børn og have råd til at sende dem i skole.